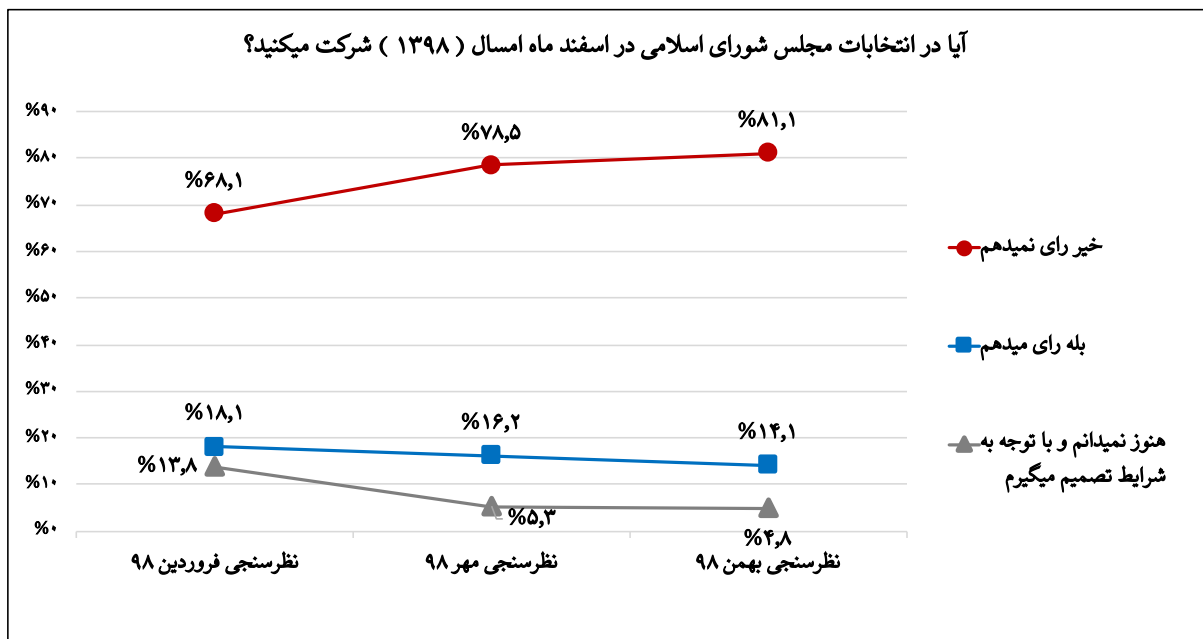

گزارش نظرسنجی درباره «فضای انتخابات ۱۳۹۸»

گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان)

Gamaan.org

بهمن ۱۳۹۸

مدیر پژوهش:

عمار ملکی

استادیار علوم سیاسی دانشگاه تیلبرگ هلند

موسسه گمان از تمامی کسانی که داوطلبانه و به روشهای مختلف در انجام نظرسنجی، تحلیل نتایج و تهیه این گزارش همکاری داشتند صمیمانه سپاسگزاری می‌کند.

 گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان) یک موسسه پژوهشی مستقل است که در کشور هلند ثبت شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این پژوهش متعلق به موسسه گمان است و هر نوع استفاده از محتوای این گزارش تنها با ذکر منبع مجاز است.

تلگرام: t.me/gamaanresearch

سایت: www.gamaan.org

اینستاگرام: [@gamaanresearch](https://www.instagram.com/gamaanresearch)

توییتر: [@gamaanresearch](https://twitter.com/gamaanresearch)

ایمیل: info@gamaan.org

چکیده یافته‌های نظرسنجی «انتخابات ۹۸»

- این نظرسنجی در تاریخ ۱۰ تا ۱۶ بهمن ۱۳۹۸ انجام گرفت و در آن بیش از ۴۳ هزار پاسخ‌دهنده شرکت کردند. ۹۰ درصد پاسخ‌دهندگان ساکن ایران بوده‌اند. یافته‌های این گزارش، دیدگاه افراد باسواد بالای ۱۹ سال ساکن ایران (برابر با ۸۵٪ واجدین رای دادن در ایران) را بازتاب می‌دهد و با سطح اطمینان ۹۵٪ و حاشیه خطای ۵٪ قابل تعمیم به این جمعیت است. این نظرسنجی تلاش کرده است تا میزان تمایل ایرانیان به شرکت در انتخابات مجلس در اسفند ۱۳۹۸ و دیگر مسائل سیاسی روز ایران را که در فضای جاری نمیتواند بطور علنی مورد پرسش قرار گیرد، بطور روشمند اندازه‌گیری و ثبت کند.
- بر اساس نتایج این نظرسنجی، ۸۱٪ جامعه (آماری) در نیمه اول بهمن اعلام کرده‌اند که در انتخابات مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۹۸ رای نخواهند داد. این میزان در نظرسنجی فروردین ۱۳۹۸ برابر ۶۸٪ بوده است.
- نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد که ۶۸٪ کسانی که در انتخابات مجلس در سال ۱۳۹۴ رای داده بودند، در انتخابات امسال قصد ندارند در انتخابات شرکت کنند. همچنین ۹۳٪ کسانی که در انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۶ به حسن روحانی و ۴۶٪ کسانی که به ابراهیم ریسی رای داده بودند، نمیخواهند در انتخابات اسفند ۹۸ رای دهند.
- در پاسخ به این پرسش که «عامل اصلی مشکلات امروز ایران کدام است»، ۶۹٪ «سیاستهای جمهوری اسلامی»، ۶،۵٪ «آمریکا و تحریم‌ها» و ۲۰٪ «هر دو را به یک اندازه» عامل مشکلات می‌دانند.
- بر اساس نتایج این نظرسنجی، ۵۶٪ جامعه با اعتراضات خیابانی (مانند اعتراضات آبان ماه ۱۳۹۸) موافق هستند و معتقدند این نوع اعتراضات نهایتاً نتیجه‌بخش خواهد بود. همچنین ۲۴٪ جامعه موافق اعتراضات خیابانی هستند اما فکر میکنند که اعتراضات نتیجه‌بخش نخواهد بود. در مقابل، ۲۰٪ جامعه مخالف اعتراضات خیابانی هستند.
- بر اساس نتایج این نظرسنجی، در یک فراندوم آزاد، ۷۶٪ جامعه به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند؛ ۱۵٪ به جمهوری اسلامی «آری» می‌گویند و ۹٪ پاسخ قطعی ندارند و با توجه به شرایط تصمیم خواهند گرفت. در فرودین امسال (۱۳۹۸)، ۷۱٪ اعلام کرده بودند که در یک فراندوم آزاد به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند.

بخش اول: روش نمونه‌گیری و مشخصات نمونه آماری

۱-۱ مشخصات نظرسنجی و نمونه آماری خام

- نظرسنجی «انتخابات ۱۳۹۸» توسط «گروه مطالعات افکارسنجی ایرانیان (گمان)» از تاریخ ۱۰ تا ۱۶ بهمن ۱۳۹۸ انجام گرفت. این نظرسنجی بصورت آنلاین و با استفاده از یک پلتفرم تخصصی و ایمن انجام شد.
- نظرسنجی به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی (virtual snowball sampling) از طریق شبکه‌های اجتماعی (تلگرام، اینستاگرام، واتس‌آپ، توئیتر و فیس‌بوک) صورت گرفت و بیش از ۴۳ هزار پاسخ‌دهنده از داخل و خارج کشور در این نظرسنجی شرکت کردند.
- بر طبق گزارش موسسه HootSuite (ژانویه ۲۰۱۹)، در ایران حدود ۷۳ میلیون کاربر اینترنت و ۴۷ میلیون کاربر فعال شبکه‌های اجتماعی وجود دارد که حدود ۴۱ میلیون نفر آنها از طریق گوشی‌های موبایل از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. نظرسنجی موسسه ایسپا در تیر ۱۳۹۸ هم نشان می‌دهد که ۷۰٪ مردم ایران عضو شبکه‌های اجتماعی هستند. این امکانات باعث می‌شود که بتوان از طریق آنلاین، با بخش بزرگی از جامعه ایران ارتباط برقرار کرد و نظرات آنها را جویا شد.
- نظرسنجی «انتخابات ۱۳۹۸» در قالب ۱۷ سؤال طراحی شد که از میان آنها ۶ سؤال درباره مشخصات عمومی پاسخ‌دهندگان (جنسیت، رده سنی، میزان تحصیلات، استان محل سکونت، منطقه شهری یا روستایی و وضعیت شغلی) بوده است.
- زمان صرف شده برای پاسخ به پرسش‌های نظرسنجی بطور میانگین حدود ۲ دقیقه بوده است.
- پاسخ‌دهندگان به‌طور ناشناس در نظرسنجی شرکت کردند و به همین دلیل برای ابراز نظرات واقعی خود احساس امنیت بیشتری داشته‌اند.
- حدود ۹۰٪ شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که در داخل ایران زندگی می‌کنند. روش‌های راستی‌آزمایی نشان دادند که کمتر از ۱٪ پاسخ‌دهندگان احتمال دارد محل زندگی خود را اشتباه ذکر کرده باشند.
- ایرانیان داخل کشور از تمامی ۳۱ استان و از مناطق شهری و روستایی در این نظرسنجی شرکت کردند. مشخصات و توزیع فراوانی نمونه در ضمیمه ۱ گزارش شده است.

۱-۲ مراحل غربالگری و آماده‌سازی نمونه نهایی

- در این نظرسنجی یک پرسش جهت شناسایی پاسخهای تصادفی یا وارد شده توسط ربات قرار داده شد؛ پاسخهای نادرست به این پرسش و همچنین موارد متناقض (مانند کسانی که اظهار داشتند در سال ۹۶ هنوز به سن رای دادن نرسیده بودند اما رده سنی خود را بیش از ۳۰ سال ذکر کرده‌اند، یا کسانی که در یک سوال خود را ساکن داخل ایران و در سوال دیگر خود را ساکن خارج از کشور معرفی کردند) از نمونه آماری حذف شدند.
- با توجه به اینکه در انتخابات فقط افراد بالای ۱۸ سال می‌توانند شرکت کنند و همچنین با لحاظ کردن رده‌های سنی استاندارد موجود در مشخصات سرشماری سال ۱۳۹۵ نمونه نهایی مورد استفاده در این تحلیل فقط شامل پاسخ‌دهندگان بالای ۱۹ سال ساکن ایران می‌شود.
- بعد از پالایش‌های انجام گرفته، حجم نمونه آماری نهایی از داخل ایران ۳۶,۹۲۴ پاسخ‌دهنده بوده است.
- در این گزارش هر جا از عبارت «نمونه آماری» استفاده می‌شود، منظور نمونه پالایش شده است و نه «نمونه خام اولیه» نظرسنجی.
- جمعیت آماری هدف این نظرسنجی، افراد بالای ۱۹ سال و باسواد ساکن ایران هستند (کسانی که امکان استفاده از اینترنت و خواندن سوالات نظرسنجی را دارند). طبق سرشماری سال ۱۳۹۵، تعداد افراد باسواد بالای ۱۹ سال در ایران حدود ۴۷ میلیون نفر است. این جمعیت حدود ۸۵٪ کل واجدین رای دادن در انتخابات است؛

- در این گزارش، هر جا از عبارت «جامعه» استفاده می‌شود منظور «جامعه آماری» (یا همان جمعیت آماری) هدف است و نه کل جمعیت ایران.

نمونه آماری نظرسنجی‌های آنلاین معمولاً با مشخصات جمعیت آماری هدف انطباق کامل ندارد، در نتیجه برای داشتن یک نمونه آماری معرف (representative sample)، از شیوه وزن‌دهی (weighting) استفاده می‌شود تا بتوان نمونه آماری را متوازن کرده و آنرا با مشخصات اصلی جمعیت هدف انطباق داد. در پیوست ۱ روش وزن‌دهی، مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه آماری، مشخصات جمعیت هدف و چالش‌های روش‌شناختی نظرسنجی مورد بحث قرار گرفته است.

بخش دوم: یافته‌های اصلی نظرسنجی

در این گزارش تمامی نتایج و جداول بر مبنای «نمونه آماری وزن‌دهی شده» داخل کشور محاسبه شده است. همچنین در این گزارش، نتایج نظرسنجی‌های قبلی گمان جهت مقایسه در کنار یافته‌های این نظرسنجی ارائه شده است. یافته‌های این نظرسنجی (بهمن ۱۳۹۸) با سطح اطمینان ۹۵٪ و حاشیه خطای ۵٪ قابل تعمیم به جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (یعنی حدود ۸۵٪ واجدین حق رای) در ایران است.

۲-۱ تمایل ایرانیان برای شرکت در انتخابات مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۹۸ روند نزولی داشته است.

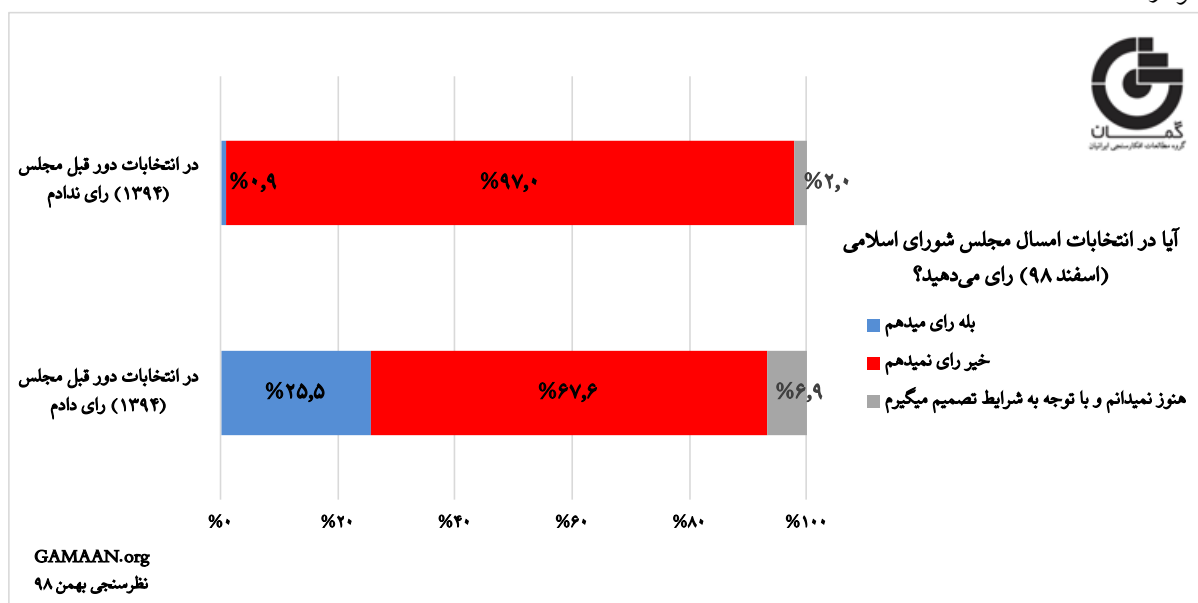
در این نظرسنجی (بهمن ۱۳۹۸) همانند دو نظرسنجی پیشین، از پاسخ دهندگان پرسیده شد که آیا در انتخابات مجلس در اسفند ۱۳۹۸ شرکت می‌کنند. میزان عدم تمایل به شرکت در انتخابات مجلس، در بهمن ماه نسبت به فروردین ۹۸ حدود ۱۳٪ افزایش داشته است و به میزان ۸۱٪ رسیده است. جدول ۱، میزان تمایل به شرکت در انتخابات مجلس را در سه نظرسنجی اخیر گمان نشان می‌دهد.

جدول ۱

نظرسنجی فروردین ۱۳۹۸	نظرسنجی مهر ۱۳۹۸	نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	آیا در انتخابات مجلس شورای اسلامی در اسفند ماه امسال (۱۳۹۸) شرکت میکنید؟
٪۱۸,۱	٪۱۶,۲	٪۱۴,۱	بله رای می‌دهم
٪۶۸,۱	٪۷۸,۵	٪۸۱,۱	خیر رای نمی‌دهم
٪۱۳,۸	٪۵,۳	٪۴,۸	هنوز نمیدانم و با توجه به شرایط تصمیم میگیرم

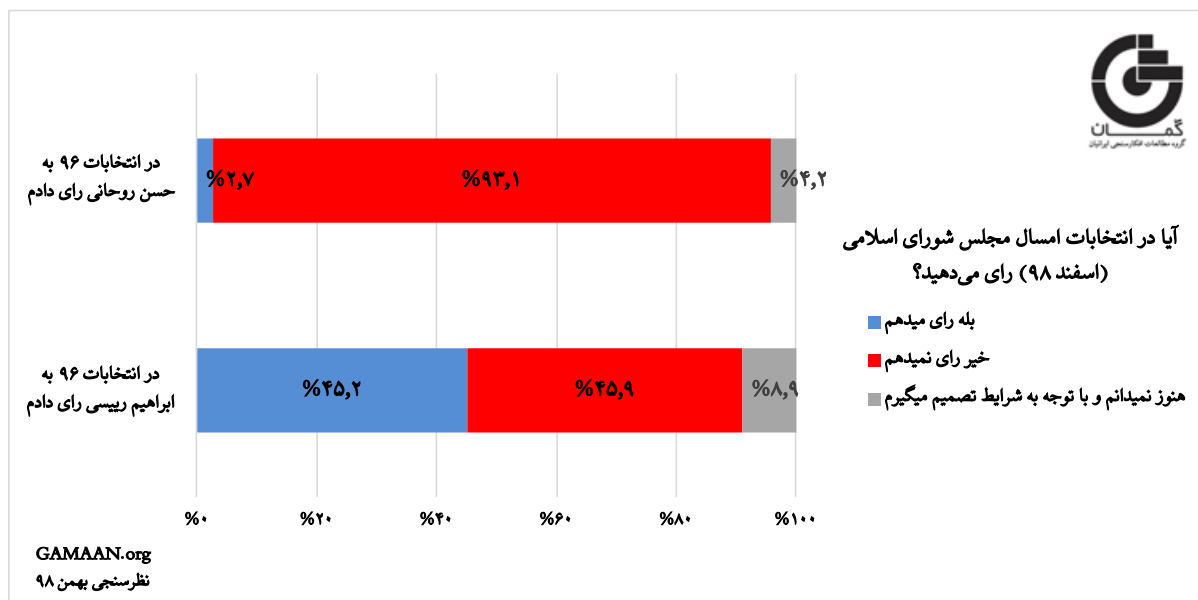
همچنین همانطور که در نمودار ۱ دیده می‌شود، بر طبق نتایج نظرسنجی، حدود ۶۸٪ کسانی که در انتخابات قبلی مجلس در سال ۱۳۹۴ رای داده بودند، قصد ندارند در انتخابات امسال رای دهند.

نمودار ۱

نمودار ۲ نشان می‌دهد کسانیکه در انتخابات قبلی ریاست‌جمهوری در سال ۹۶ رای داده بودند، نظرشان درباره شرکت در انتخابات امسال چیست. بر طبق نتایج نظرسنجی، ۹۳٪ کسانیکه در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۹۶ به حسن روحانی رای داده بودند و حدود ۴۶٪ کسانیکه به ابراهیم ریسی رای داده بودند، قصد ندارند در انتخابات امسال (اسفند ۹۸) شرکت کنند.

نمودار ۲

۲-۲ اکثریت جامعه، سیاستهای جمهوری اسلامی را عامل اصلی مشکلات امروز ایران می‌دانند.

در این نظرسنجی از پاسخ دهندگان سوال شد که عامل اصلی مشکلات امروز ایران از نظر آنها چیست. همانطور که جدول ۲ نشان می‌دهد، ۶۹٪ «سیاستهای جمهوری اسلامی» را انتخاب کرده‌اند، درحالی‌که حدود ۶,۵٪ «آمریکا و تحریم‌ها» را عامل اصلی مشکلات دانسته‌اند. همچنین حدود ۲۰٪ «هر دو عامل را به یک اندازه» مقصر دانسته‌اند. حدود ۵٪ هم معتقدند که عوامل دیگری غیر از دو مورد ذکر شده موجب مشکلات امروز ایران هستند.

جدول ۲

کدام یک را عامل اصلی مشکلات امروز ایران می‌دانید؟	نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸
سیاستهای جمهوری اسلامی	۶۹,۰٪
آمریکا و تحریم‌ها	۶,۵٪
هر دو (عامل بالا) به یک اندازه	۱۹,۷٪
عوامل دیگر	۴,۸٪

۲-۳ اکثریت جامعه موافق اعتراضات خیابانی است اما درباره نتیجه‌بخش بودن آن اختلاف نظر وجود دارد.

جدول ۳ میزان موافقت جامعه با اعتراضات خیابانی را نشان می‌دهد. حدود ۵۶٪ جامعه موافق اعتراضات خیابانی مانند اعتراضات آبان ماه ۱۳۹۸ هستند و معتقدند که این اعتراضات نهایتاً نتیجه‌بخش خواهد بود. همچنین حدود

۲۳٪ جامعه با وجود اینکه موافق اعتراضات خیابانی هستند اما نسبت به نتیجه‌بخش بودن آن خوشبین نیستند. از سوی دیگر ۲۰٪ جامعه مخالف اعتراضات خیابانی است.

جدول ۳

نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	درباره اعتراضات خیابانی (مانند اعتراضات آبان ۹۸)، نظر شما به کدام گزینه نزدیک‌تر است؟
۵۶,۴٪	موافق اعتراضات خیابانی هستم و فکر میکنم نهایتاً نتیجه خواهد داد
۲۳,۵٪	موافق اعتراضات خیابانی هستم اگرچه فکر میکنم نتیجه‌بخش نیست
۲۰,۰٪	مخالف اعتراضات خیابانی هستم

۲-۴ در یک فراندوم آزاد، اکثریت مطلق ایرانیان به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند.

نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد که حدود ۷۶٪ جامعه در یک فراندوم آزاد به جمهوری اسلامی «نه» می‌گویند. مقایسه نتایج این نظرسنجی (بهمن ۱۳۹۸) با نظرسنجی فروردین امسال (۱۳۹۸) نشان می‌دهد که نارضایتی از جمهوری اسلامی در این مدت افزایش داشته است.

جدول ۴

نظرسنجی فروردین ۱۳۹۸	نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	در یک فراندوم آزاد، رای شما به نظام «جمهوری اسلامی» کدام است؟
۷۱,۱٪	۷۵,۶٪	خیر
۱۷,۸٪	۱۵,۱٪	آری
۱۱,۱٪	۹,۲٪	با توجه به شرایط تصمیم می‌گیرم

۲-۵ گرایش‌های سیاسی ایرانیان: طرفداران براندازی و گذار از جمهوری اسلامی اکثریت جامعه را تشکیل می‌دهند.

جدول ۵ نشان می‌دهد که پاسخ‌دهندگان خود را متعلق به کدام گرایش سیاسی می‌دانند. نتایج نظرسنجی اخیر با نتایج نظرسنجی‌های پیشین انطباق دارد و نشان می‌دهد حدود نیمی از جامعه ایران خواهان براندازی جمهوری اسلامی بعنوان پیش شرط هر تغییر هستند و حدود ۲۸٪ خواهان تغییرات ساختاری و گذار از جمهوری اسلامی هستند. همچنین نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که گرایش‌های معروف به اصولگرا و اصلاح‌طلب به ترتیب دارای ۱۲٪ و ۱۰٪ پایگاه اجتماعی در ایران هستند.

جدول ۵

نظرسنجی خرداد ۱۳۹۷	نظرسنجی مهر ۱۳۹۸	نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	گرایش سیاسی خود را به کدام گزینه نزدیک‌تر میدانید؟
۴۳,۱٪	۵۲,۴٪	۵۰,۰٪	خواهان براندازی نظام جمهوری اسلامی بعنوان پیش شرط هر تغییر
۳۶,۲٪	۲۶,۶٪	۲۸,۴٪	خواهان تحولات ساختاری و گذار از جمهوری اسلامی
۱۵٪	۱۳٪	۱۱,۷٪	خواهان حفظ اصول و ارزشهای انقلاب و حامی سیاستهای نظام و رهبری
۵,۷٪	۸٪	۹,۹٪	خواهان اصلاحات تدریجی در چهارچوب نظام جمهوری اسلامی

پیوست ۱: روش شناسی پژوهش

روش وزن‌دهی و متوازن‌سازی نمونه آماری

برای اینکه نمونه آماری نظرسنجی به یک نمونه آماری معرف (representative sample) تبدیل شود، در این گزارش، از روش وزن‌دهی متداول و پایه‌ای raking استفاده شد؛ بر اساس [تحقیق جامع موسسه تحقیقاتی-نظرسنجی پیو \(Pew Research Center\)](#)، این روش وزن‌دهی، با در نظر گرفتن متغیرهای مناسب جمعیتی، از موثرترین و قابل اطمینان‌ترین روش‌های متوازن کردن نمونه نظرسنجی آنلاین به‌شمار می‌رود. همچنین بنا به توصیه [همین تحقیق](#)، برای وزن‌دهی نمونه آماری، ما از یک متغیر که رفتار سیاسی پاسخ‌دهندگان را نشان دهد هم برای وزن‌دهی استفاده کردیم تا میزان انحراف نمونه آماری را کاهش داده و امکان تعمیم‌پذیری نمونه نهایی را افزایش دهیم. کار وزن‌دهی با همکاری مشاوران [شرکت هلندی Spinnaker Research](#) و توسط نرم‌افزار تخصصی این شرکت انجام گرفت.

مشخصات جمعیت هدف و متغیرهای وزن‌دهی

جمعیت هدف این نظرسنجی افراد باسواد و بالای ۱۹ سال (رده‌های سنی ۲۰ سال و بیشتر) در ایران است. بنا به نتایج سرشماری سراسری سال ۱۳۹۵، این جمعیت آماری حدود ۴۷ میلیون نفر از مردم ایران و ۸۵٪ واجدین شرکت در انتخابات را تشکیل می‌دهد. از آنجایی که میزان کاربران شبکه‌های اجتماعی در ایران حدود ۴۷ میلیون نفر تخمین زده می‌شود، بنظر می‌رسد که اکثریت بسیار بالایی از جمعیت هدف این تحقیق، جزو اعضای شبکه‌های اجتماعی و کاربران اینترنت قرار دارند. در نتیجه نمونه آماری این نظرسنجی که حجم بالایی دارد، با میزان قابل قبولی، از تمامی اقشار جمعیت هدف نمونه‌گیری کرده است. به همین دلیل پس از اعمال ضرایب وزن‌دهی، میزان حجم نمونه موثر (effective sample size) برابر با ۴,۲۳۴ نمونه بوده است که میزان بسیار مناسب و قابل اطمینانی است.

برای ایجاد یک نمونه آماری معرف، نمونه غربال‌شده نظرسنجی برای پاسخ‌دهندگان «داخل کشور» بر مبنای توزیع جنسیت، توزیع رده سنی، توزیع سطح تحصیلات، توزیع جمعیت استانی، توزیع مناطق شهری و روستایی، و همچنین رفتار انتخاباتی سال ۹۶ وزن‌دهی شد. برای استخراج مشخصات جمعیت هدف، از [نتایج رسمی سرشماری سال ۱۳۹۵ و آمار نیروی کار در پاییز ۱۳۹۸](#) استفاده شده است.

نتایج وزن‌دهی نمونه آماری

جداول زیر توزیع فاکتورهای جمعیت‌شناختی را در نمونه آماری نظرسنجی و جمعیت هدف نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود که نمونه وزن‌دهی شده با جمعیت هدف همخوانی بسیار بالایی دارد.

جدول ۶: توزیع جنسیت در نمونه آماری و جمعیت هدف

جنسیت	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزن‌دهی شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
زن	٪۲۷,۷	٪۴۷	٪۴۷
مرد	٪۷۲,۳	٪۵۳	٪۵۳

جدول ۷: توزیع رده‌های سنی در نمونه آماری و جمعیت هدف

رده‌های سنی	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزن‌دهی شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
بین ۲۰ تا ۲۹ سال	٪۲۶,۶	٪۳۰,۱	٪۳۰,۱
بین ۳۰ تا ۳۹ سال	٪۴۲,۶	٪۳۱,۷	٪۳۱,۷
بین ۴۰ تا ۴۹ سال	٪۱۸,۸	٪۱۹,۴	٪۱۹,۴
بین ۵۰ تا ۵۹ سال	٪۸,۵	٪۱۱,۵	٪۱۱,۵
مساوی یا بالاتر از ۶۰ سال	٪۳,۵	٪۷,۳	٪۷,۳

جدول ۸: توزیع میزان تحصیلات در نمونه آماری و جمعیت هدف

میزان تحصیلات	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزن‌دهی شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
دیپلم و زیردیپلم	٪۱۶,۸	٪۷۱,۲	٪۷۲,۳
تحصیلات عالی	٪۸۳,۲	٪۲۸,۸	٪۲۷,۷

جدول ۹: توزیع منطقه جغرافیایی در نمونه آماری و جمعیت هدف

منطقه جغرافیایی	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزن‌دهی شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
روستایی	٪۳,۳	٪۲۰,۵	٪۲۱,۲
شهری	٪۹۶,۷	٪۷۹,۵	٪۷۸,۸

جدول ۱۰: توزیع استان سکونت در نمونه آماری و جمعیت هدف

محل سکونت	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزن دهی شده	جمعیت باسواد بالای ۱۹ سال (سرشماری ۱۳۹۵)
آذربایجان شرقی	٪۲,۹	٪۴,۸	٪۴,۸
آذربایجان غربی	٪۱,۹	٪۳,۶	٪۳,۶
اردبیل	٪۰,۷	٪۱,۵	٪۱,۵
اصفهان	٪۶,۹	٪۶,۹	٪۶,۹
البرز	٪۵,۹	٪۳,۸	٪۳,۸
ایلام	٪۰,۴	٪۰,۷	٪۰,۷
بوشهر	٪۰,۶	٪۱,۵	٪۱,۵
تهران	٪۴۱,۵	٪۱۹,۱	٪۱۹,۱
چهار محال و بختیاری	٪۰,۶	٪۱,۱	٪۱,۱
خراسان جنوبی	٪۰,۵	٪۰,۹	٪۰,۹
خراسان رضوی	٪۶,۲	٪۷,۸	٪۷,۸
خراسان شمالی	٪۰,۷	٪۰,۹	٪۰,۹
خوزستان	٪۳,۱	٪۵,۴	٪۵,۴
زنجان	٪۰,۸	٪۱,۳	٪۱,۳
سمنان	٪۰,۸	٪۱,۰	٪۱,۰
سیستان و بلوچستان	٪۰,۶	٪۲,۱	٪۲,۱
فارس	٪۴,۸	٪۶,۳	٪۶,۳
قزوین	٪۱,۲	٪۱,۶	٪۱,۶
قم	٪۱,۳	٪۱,۶	٪۱,۶
کردستان	٪۱,۷	٪۱,۸	٪۱,۸
کرمان	٪۱,۵	٪۳,۶	٪۳,۶
کرمانشاه	٪۱,۷	٪۲,۴	٪۲,۴
کهگیلویه و بویراحمد	٪۰,۴	٪۰,۸	٪۰,۸
گلستان	٪۱,۱	٪۲,۲	٪۲,۲
گیلان	٪۳,۱	٪۳,۵	٪۳,۵
لرستان	٪۱,۰	٪۲,۰	٪۲,۰
مازندران	٪۳,۷	٪۴,۵	٪۴,۵
مرکزی	٪۱,۲۷	٪۱,۸	٪۱,۸
هرمزگان	٪۱,۹	٪۲,۰	٪۲,۰
همدان	٪۱,۱	٪۲,۱	٪۲,۱
یزد	٪۱,۰	٪۱,۴	٪۱,۴

علاوه بر متغیرهای جمعیت‌شناختی، رفتار انتخاباتی پاسخ‌دهندگان در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶ هم برای بالانس کردن و وزن‌دهی نمونه آماری مورد استفاده قرار گرفت. کسانیکه در انتخابات ۹۶ به ابراهیم ریسی رای داده‌اند در این نظرسنجی کمتر مشارکت داشته‌اند و مشارکت رای‌دهندگان به روحانی بیشتر بوده است؛ با این وجود، حجم نمونه آماری رای‌دهندگان به ریسی در این نظرسنجی قابل توجه بوده است و از این جهت با وزن‌دهی و متوازن کردن نمونه آماری، امکان تعمیم‌پذیری نتایج به جمعیت هدف با حاشیه خطای ۰.۵٪ و سطح اطمینان ۹۵٪ میسر شد.

جدول ۱۱: توزیع رفتار سیاسی-انتخاباتی در نمونه آماری و نتایج رسمی انتخابات ۱۳۹۶

رای در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶	نمونه آماری نظرسنجی بهمن ۱۳۹۸	نمونه وزندهی شده	نتایج رسمی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۶
حسن روحانی	٪۶۶,۶	٪۴۱,۹	٪۴۱,۸
ابراهیم ریسی	٪۳,۷	٪۲۷,۸	٪۲۸,۰
مصطفی میرسلیم	٪۰,۳	٪۰,۸	٪۰,۸
مصطفی هاشمی طباطبائی	٪۰,۱	٪۰,۴	٪۰,۴
رای ندادم	٪۲۷,۲	٪۲۷,۱	٪۲۷,۰
رای سفید (باطله) دادم	٪۲,۱	٪۲,۰	٪۲,۰

اعتبارسنجی نمونه وزندهی شده در مقایسه با شواهد بیرونی

یکی از روش‌هایی که می‌توان با آن قابلیت اعتماد به نمونه وزندهی شده و تعمیم پذیری آن را سنجید، میزان تطبیق نتایج نمونه وزندهی شده با شواهد بیرونی است. جدول ۱۲ وضعیت فعالیت اقتصادی (درصد افراد شاغل) در نمونه وزندهی شده را در مقایسه با جمعیت هدف در دو سطح شهری و روستایی نشان می‌دهد. درحالی‌که نمونه وزندهی شده شامل افراد بالای ۱۹ سال است، آمار نیروی کار فقط برای افراد با سواد بالای ۱۵ سال موجود است؛ با در نظر داشتن اختلاف ناچیز بین میزان اشتغال جمعیت باسواد بالای ۱۵ سال و بالای ۱۹ سال، می‌توان مشاهده کرد که نمونه وزندهی شده با جمعیت هدف تا میزان زیادی همخوانی دارد.

جدول ۱۲: توزیع نسبت اشتغال در نمونه وزندهی شده و آمار نیروی کار

وضعیت اشتغال	کل کشور		شهری		روستایی	
	نمونه وزندهی شده بهمن ۱۳۹۸	آمار نیروی کار (پاییز ۱۳۹۸)	نمونه وزندهی شده بهمن ۱۳۹۸	آمار نیروی کار (پاییز ۱۳۹۸)	نمونه وزندهی شده بهمن ۱۳۹۸	آمار نیروی کار (پاییز ۱۳۹۸)
شاغل	٪۳۸,۹	٪۳۹,۶	٪۳۹,۷	٪۳۸,۱	٪۳۶,۰	٪۴۴,۴

از سوی دیگر، در این نظرسنجی از پاسخ‌دهندگان پرسیده شد که آیا آنها در انتخابات پیشین مجلس در سال ۱۳۹۴ شرکت کرده بودند؟ همان‌طور که در جدول ۱۳ دیده می‌شود، نتایج نمونه وزندهی شده تا میزان زیادی با نتایج رسمی انتخابات سال ۱۳۹۴ همخوانی نشان می‌دهد که آنرا هم می‌توان یکی دیگر از آزمونهای اعتباربخشی به نمونه وزندهی شده دانست.

جدول ۱۳: توزیع رفتار سیاسی-انتخاباتی در نمونه وزندهی شده و نتایج رسمی انتخابات مجلس ۱۳۹۴

رای در انتخابات مجلس ۱۳۹۴	نمونه وزندهی شده بهمن ۱۳۹۸	نتایج رسمی انتخابات مجلس ۱۳۹۴
رای دادم	٪۵۵,۲	٪۶۱,۸
رای ندادم	٪۴۴,۸	٪۳۸,۲

در مجموع و با در نظر گرفتن این شواهد، مشخص می‌شود که نمونه وزندهی شده تا حد قابل قبولی معرف جمعیت هدف (جمعیت باسواد و بالای ۱۹ سال) خواهد بود و می‌توان نتایج حاصل از آن را با سطح خطای ذکر شده به اکثریت بزرگی از جامعه ایران (یعنی حدود ٪۸۵ از واجدین رای دادن) تعمیم داد.

چالش‌های روش‌شناختی پژوهش

این نظرسنجی و تحلیل‌های آماری مربوطه همانند هر نمونه مشابهی با چالش‌ها و نواقص مربوط به نمونه‌گیری آنلاین روبرو بوده است. یکی از این مشکلات، چالش اثر شبکه‌ای (network effect)، یعنی احتمال نزدیکی شبکه‌ای شرکت‌کنندگان با برگزارکنندگان نظرسنجی، بوده است. برای کاهش این مشکل تلاش شد تا نظرسنجی از طریق افراد و گروه‌های مرجع مختلف و دارای گرایش‌های سیاسی متفاوت به اشتراک گذاشته شود. همچنین با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی (virtual snowball sampling) و انتشار نظرسنجی از طریق شبکه‌های اجتماعی متفاوت مانند تلگرام، اینستاگرام، واتس‌آپ و توییتر، و افزایش حجم نمونه تلاش شد تا بتوان سوگیری (bias) ناشی از اثر شبکه‌ای را تا حد امکان کاهش داد (نمودار ۳). توزیع دسترسی مخاطبان به نظرسنجی در شبکه‌های اجتماعی را نشان می‌دهد. دریافت حجم نمونه بالا از تمامی گرایش‌های سیاسی موجود در جامعه (علیرغم متوازن نبودن سهم آنها در نمونه اولیه نظرسنجی) و همخوانی نتایج حاصله از نمونه وزندهی شده با شواهد بیرونی نشان می‌دهد که اقدامات بالا توانسته است تا حدود زیادی اثر شبکه‌ای را کم‌اثر کند؛ با این وجود این گزارش به هیچ‌وجه مدعی غلبه کامل بر این چالش نیست؛ آنچه ما بدان متعهد هستیم، حفظ امانت در داده‌های ثبت شده توسط پاسخ‌دهندگان، بکارگیری روش‌های علمی در استخراج نمونه معرف و تحلیل داده‌ها، و داشتن شفافیت در روش تحلیل و ارائه گزارش به مخاطبان است؛ امیدواریم که در این امر موفق بوده باشیم.

نمودار ۳: توزیع نحوه دسترسی پاسخ‌دهندگان به نظرسنجی در شبکه‌های اجتماعی

